

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De Testamentis, Codicillis, & ultimis voluntatibus. Pars II. De Hærede, & Hæreditate. Pars III. De Legitima Trebellianica, & aliis Detractionibus

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1690

Disc. IV. Romana supplementi legitimæ. Posito, ut in concursu filiorum diversi matrimonii, fœminæ faciant numerum juxtà discursum præcedentem; An faciant partem sibi ipsis, vel potiùs masculis earum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74043](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74043)

- 11 Fratres uterini non excludunt sororem.
- 12 Statutum non suffragatur extraneo.
- 13 De eadem conclusione, de qua num. 11.
- 14 Existencia masculi de facto non sufficit, si non succedit.
- 15 De casu, de quo disc. preced.
- 16 De Statuto Urb. 141. an procedat favore alterius femina.
- 17 De decif. 885. Seraphini.
- 18 Et de casu aliarum decisionum.
- 19 De casu preciso, & quomodo decisiones conciliantur.
- 20 De pluribus auctoritatibus in casu preciso favore masculi.
- 21 Quomodo questio sit decidenda.
- 22 De eodem, & quod attendi debet substantia voluntatis statuentium.
- 23 Quando femina dicatur agnita, & restituta suitati per legatum sibi factum.
- 24 De alio casu controversie pro intelligentia Statuti 146. Urbis.

DISC. IV.

Super eadem legitima Aureliæ binubæ, de qua *discurs. precedentis*, post terminatam controversiam inter masculos primi, & secundi matrimonii, insurrexit Veronica filia primi, seu Bellarmini ejus interim defunctæ filii, & hæredes, petentes à Carolo fratre uterino, communis matris hærede universali, supplementum legitimæ, stante legato per matrem sibi facto, ab A. C. sententiam favorabilem reportarunt, introductaque per appellationem causa in Rota coram Albergato, prævia decisione 23. Junii 1670. dicta sententia confirmata fuit, & commissa denuo causa coram Vicecomite sub die 27. Aprilis 1671. pro sententiæ confirmatione responsum fuit, quamvis ex diverso motivo, ut habetur infra in fine.

Tres autem erant puncti, de quibus in hujusmodi disputationibus actum fuit; Primò scilicet, an legitima Veronicæ deberetur, vel potius ejus portio accresceret Hyacinto germano fratri; Secundò quatenus deberetur, an constaret, quod integrè soluta esset dicto Hyacinto; Et tertio, quatenus de dicta solutione constaret, an hæres excusandus veniret à replicata solutione.

De hoc tertio puncto habetur actum in sua materia *sub tit. de credit. disc. 58.* an scilicet, & quando debitor solvendo alteri, quam verò creditori, liberetur; Et secundus erat nudi facti & calculorum, de quibus ad Advocatos non pertinet agere.

Quatenus igitur pertinet ad primum; Non dubitabatur, ut attenda dispositione juris communis, tam femina, quam masculi, æqualis esset conditio in legitima, aded ut displiceret, quod in decisionibus desuper editis, legum, æ auctoritatum cumulus fieret, super tam certo, & non controverso principio, quod est præsupponendum, sed questio restringebatur ad Statutum Urbis 145. quod litteraliter disponit, ut femina per fratrem dotata, vel dotata excludatur à successione, tam patris, quam matris, quodque unica dotatio pro utraque successione sufficiat, quæ jam sequuta erat, an scilicet esset femina in casu Statuti, vel potius eo cessante, intraret dispositio juris communis.

Dicebant autem Scribentes pro actoribus, (atque in decisionibus firmatur), non intrare Statutum, quoniam ad ejus effectum requiritur, ut masculus excludens esse debeat hæres universalis pa-

rentis, de cujus successione agitur, quod in Hyacinto non verificabatur, utpote instituto in sola legitima; Ad quod probandum deducebantur firmata per Mangioli de impu. *quæst. 71.* & latius Merlini de legit. lib. 3. tit. 1. *quæst. 2. num. 56.* & seqq. usque ad finem, qui ponit casum præcisum, quod masculo relicta fuerit legitima, & alter institutus fuerit hæres.

Ac etiam fundamentum constituebatur in auctoritate *Castr. conf. 196. lib. 1. Gabriel. conf. 10.* & *lib. 2. & Rot. apud Seraph. dec. 885. & dec. 461. par. 2. rec.* magis verò in moderna decisione edita in Romana *supplementi legitima 24. Martii 1659. coram Cerro*, ubi dicitur, quod ad effectum, ut intraret Statutum, requiritur, ut masculus excludens sit hæres, & non aliàs; Conscarinando etiam, juxta currentem abusum, plerasque aliàs auctoritates, ac decisiones infra expensas, occasione distinguendi casus, de quibus illa agunt.

Scribens ego pro Carolo reo convento (ita etiam de conloquenti tuendo Hyacinthum, cujus commodum, vel incommodum questionis effectus percutiebat); Dicebam (etiam in sensu veritatis) quod dictæ auctoritates, benè loquerentur, accedent verè in suis respectivè casibus, manifesta verò fallacia esset in earum mala intelligentia, seu mala applicatione; Omnes etenim auctoritates in eisdem decisionibus deductæ, ac aliæ similes per allegatos recentitæ, percutiunt questionem pendentem ab intelligentia doctrinæ *Barroli in L. 1. §. qui habebat. de bon. poss. contr. tab.* an scilicet, ad effectum exclusionis, sufficiat existèntia personæ excludentis de facto, quamvis illa non succedat, aded ut contenderet de exclusione hæres extraneus, cui accrescere deberet portio personæ exclusivæ, & tunc apud allegatos benè firmatur opinio, quæ ante signatum vulgò habet *Castr. d. conf. 196.* favore personæ exclusivæ.

Et meritò, quoniam cum Statutum feminas excludat favore agnationis, & per masculos agnatos, intelligendum est cum effectu, quatenus scilicet ipse masculus succedat in eo, quod femina auferatur, ut ita adimpleatur Statuti finis, & ne portio femina impinguet hæreditatem morientis ad commodum extranei, seu personæ non contemplatæ, ut etiam advertitur infra *disc. 10.* idque in effectu dictæ auctoritates, benè, ac fundatè concludunt.

Et licet in earum aliquibus, præsertim in dicta moderna decisione *Romana supplementi legitima 24. Martii 1659. coram Cerro*, dicatur, ut masculus excludens esse debeat hæres universalis, & idemque (exemplificando casum) supponat *Merlin. ubi supra*, atque in hoc totum fundamentum constitueretur; Attamen adverebam id continere æquivo-cum manifestum, quoniam, ut advertitur in decisionibus præcedentibus, qualitas hæreditaria in reliquo esse non est annexa juri filiationis, vel sanguinis, cum in eo, etiam filii, extraneorum jure censentur. Verum punctus est in legitima, in qua consistit justitiam filiationis, atque in implemento dicti finis, seu effectus, ut scilicet id, quod personæ exclusivæ auferatur, accrescat personæ excludenti, ejusque commoda cedat, non autem extranei; Ideòque ad id explicandum, demonstrativè, vel præsuppositivè potius, quam taxativè enunciatum in masculo qualitas hæredis universalis, non autem ut ea præcisè necessaria sit; Id enim continet errorem manifestum, cum nullo jure, vel ratione fundatum sit, dum in casu testamenti, jus filiorum est in sola successione necessaria legitima; Aliàs enim si parens, instituitur pro

pro validitate testamenti filiis masculis, ita legatis eos gravaret, ut integrum assem absorberent, ad eum uxiv instituti legitimam obtinerent, ita istud aliud damnium sentire deberent, admittendi feminas ad æqualem successionem, quo nil absurdius.

Clarius verò ubi, (ut in hac facti specie) masculus jam feminam dotaverat, atque à paterna successione excluderat, ita enim scõina constituta fuerat in statu extraneæ pro utraque successione, juxta litteralem Statuti dispositionem; Ac etiam ponderabam, quod congrua, & pinguis dos scutorum decem mille, quam Hyacinthus germanus frater forori præbuerat, esset pretium utriusque successio- nis, & consequenter quod injustum esset, ut de- nuò illa obtineretur; Et conferunt, quæ in casu for- tiori habentur infra disc. 6.

Ad elucidandum autem æquivocum prædictum, distinguendumque auctoritates, quæ hinc inde in consulo, pro consueto incepto pragmatico more conscribuntur. constituebant plurimum diversorum casuum distinctionem, ad quam reflectendo, beneque segregando, vel ponderando auctoritates, casus videbatur planus.

Primus enim casus est ubi ex matre binuba ab intestato moriente, supersunt filii masculi unius; & filia femina alterius matrimonii, & tunc planum est, quod Statutum non intrat, sed femina facit numerum, & partem, eisque debita est legitima ad limites juris communis, quoniam cum Statutum inductum sit favore agnationis, suffragari non potest masculis uterinis, ut potè ab agnatione extraneis, & qui extraneorum jure censentur; Et in his terminis loquitur *Rat. decis. 461. num. 6. & 7. & per rot. par. 2. rec. decis. 30. post Gilian. ad Statut. & in aliis; Verum illæ extraneæ sunt à casu nostro, ideoque se- gregande.*

Secundus casus est, ubi pater, vel mater, habens filiam feminam, instituit heredem extraneum, qui iuxta Statuto Urbis 141. mandanti ut filia de- beat acquiescere paterno iudicio, vel ita excludere à successione, vel supplemento legitima, & isto casu etiam verum est, quod Statutum non intrat, quoniam cum illud conditum sit favore descendenti- um masculorum de agnatione, non potest suffragari heredi extraneo, qui commodum reportare velit à femina excludente; Atque de isto casu præ- ciso agitur per *Gabriel. cons. 10. lib. 2. num. 10. & seqq. & per rot. ut patet ex toto contextu, & ex argumen- to consilii in fine, & cons. 11. edito in eadem causa, ideoque ista doctrina pariter omnino extranea est à casu nostro, atque malè ad rem deducebatur, dum potius retorquetur.*

Idem quoque est casus *dec. 161. post Pacif. de sal- vian. quod mater habens filiam, instituerat penitus extraneum, nempe locum pium; Ac etiam in casu decis. 770 par. 2. recen. mater habens filiam, institue- rat heredem ejus fratrem, filia excludit avunculum; Et in his terminis loquitur etiam *Gratian. disc. sept. 507. num. 4. Ideoque pariter istæ decisiones erant omnino extraneæ, ac potius retorquentur, quo- niam expressè admittunt, quod si contentio esset cum fratre utrinque juncto, in quo concurrat qualitas agnationis, & filiationis, intraret Statu- tum, ac femina remaneret exclusa.**

Tertius casus est, ubi mater binuba habens so- lum filiam feminam ex primo matrimonio, insti- tuit heredes filios masculos secundi matrimonii; Et tunc ex eisdem rationibus cadentibus sub primo casu, de quo supra, dicendum pariter est, quod Statu- tum non intrat, quoniam Statuta mandantia, ut feminæ acquiescant paterno testamento, intelli-

guntur, quatenus commodum dispositionis cedat masculo agnato, & hic est casus, de quo agitur *decis. 81. post Gilian. ad Statut. Perus. & sic pariter extræ casum quaestionis.*

Quartus est, ubi agitur de unica morientis filia femina, quæ ab intestato excluderetur per defun- cti fratrem, an scilicet idem procedat condito tes- tamento, & concluditur quod si in testamento in- stitutus est idem frater, ad eum ut commodum exclu- sionis sit illius, qui ab intestato esset exclusurus, & tunc filia non possit impugnare testamentum; Secus autem si id cederet ad commodum extranei, quoniam sola existentia de facto masculi excluden- tis, non facit exclusionem, nisi illius commodum ejusdem masculi favore cedat, & hic est casus, de quo agunt *Casrenf. cons. 96. num. 1. cum de obus seqq. lib. 1. & alii per Merlin. de legit. lib. 3. tit. 1. quest. 2. nu- mer. 56. & seqq. ad fin. sed pariter extræ rem no- stram.*

Quintus est, ubi ex matre binuba supersunt filii tam masculi, quam feminae ex utroque matrimo- nio, oritur autem contentio inter masculos utrius- que matrimonii habentes respectivè sorores, an possent nolle, seu respectivè velle istas ponere in numero, ad effectum faciendi transire legitimam de- trimente in feminam, & de isto casu agitur *dec. 137. & 160. p. 6. recen. ac etiam disputatur in ista hereditate disc. precedent. & sic pariter extræ rem nostram, quoniam contentio erat inter masculos diversorum matrimoniorum, an possent, vel non possent compu- tare feminas, ad dictum effectum, non autem in- ter ipsos germanos masculum, & feminam ejusdem matrimonii, & sic pariter extræ casum.*

Sextus est, ubi pater, vel mater, habens solum fe- minas ex eodem matrimonio, unam instituit, & a- liam praterit, an scilicet praterita teneatur acquirere parentis iudicio ex dispositione d. Statuti Urbis 141. & hic est casus disputatus in alia celebri *Romana supplementi legitima coram Cerro*, atque prima vice fuit decisum contra feminam praterita- tam, ex eo quod altera instituta esset etiam agnita, eique conveniret ratio Statuti 141. ut patet ex *decis. 383 par. 9. recen. deinde verò recedendo ab hac opi- nione, contrarium dictum fuit, ut scilicet Statutum intelligendum veniat de agnatis masculis, ut patet ex *decis. 491. & 267. eadem par. 9. sed pariter extræ casum nostrum.**

Septimus est, symbolizans cum precedenti, ubi parens habens filios masculos, & duas feminas ejus- dem matrimonii, cum masculis fecit aliquas dispo- sitiones particulares, ex duabus verò feminis, u- nam instituit heredem, & alteram praterit; Et hic est casus *dec. 38. Seraph. atque deciditur quod si commodum institutionis, ac successionis bono- rum esset filiae feminae, tunc non intraret Statu- tum, sed posset alia femina praterita habere quaerelam inofficiosa, vel petere supplementum, cum femina instituta in ordine ad Statutum habeatur tamquam extranea & hic est casus illius decisionis; Verum quia titulus institutionis in persona feminae reducebatur ad quid modicum, atque commo- dum successionis majoris partis in effectu erat ma- sculorum ex dispositione particulari inter vivos, un- de propterea implebatur finis Statuti; Hinc pro- pterea, spectato potius effectu, seu fine, quam formalitate dispositionis, deciditur contra femi- nam, ut optime *num. fin. ideoque ista decisio non solum extranea est à casu controversiæ, sed potius retorquetur.**

Octavus est casus, in quo pater, vel mater re- linquente plures feminas ejusdem matrimonii, 12 unum

De LUCA
de
testamentis
et cat.
CVI
9

18 unum scilicet masculum, & duas feminas, unam earum instituat heredem universalem, aliam verò prætereat, masculo autem relinquat legitimam, quam iste non curet agnoscere, aded ut exclusio statutaria feminæ præteritæ, non cedat commodo masculinon curantis, ac non existentis in causa, sed cederet commodo feminæ institutæ; Et iste est casus de quo agitur in dicta Romana supplementi legitima 24. Martii 1659. coram Cerro, in qua benè, ac fundatè deciditur, ut non intret Statutum, sed femina præterita petat legitimam ex ratione benè deducta dec. 146. par. 10. recen. num. 6. Statutum exclusivum non habet locum, quando non extant masculi, vel si extant, attamen nolunt, vel non possunt uti ejusdem Statuti beneficio, eodem modo, quo in dictis alii casibus præcedentibus admittitur.

Ab his autem omnibus extraneus, diversusque erat præsentis controversiæ casus præcisus, in quo contentio non erat inter feminam exclusam, & fratrem uterinum, vel extraneum, vel alteram feminam prætendentem, ut ejus commodo cedat feminæ præteritæ exclusio, sed erat inter ipsos germanos fratrem & fororem, quoniam masculus petebat ad sui commodum, effectum Statutariæ exclusionis, qua mediante, illa quota, vel successio, quæ de jure esset dimidiata, ita fieret integra in masculo; Istum verò casum præcisum nulla ex dictis auctoritatibus, ac decisionibus percutit, cum omnes percutiant dictos alios casus diversos ad hunc effectum distinctos, quando scilicet contentio non sit cum ipso masculo ab intestato excludente, sed cum extraneo, qui ab intestato non excluderet, ut clara lectura ostendit, atque conciliando, seu declarando, explicat decisio in Romana fideicommissi de Marianis 28. Januarii 1661. coram Albergato, edita in casu de quo disc. seq. quoniam est distinctio verà; Ideoque dicebam, quod omnes dictæ auctoritates, ac decisiones tanquam extraneæ segregandæ erant, ac ponendæ ad partes, ac propterea nulla remanebat auctoritas, quæ percuteret istum casum præcisum, cum solum allegarentur superioribus recentia, quæ omnes percutiunt dictos alios diversos.

E converso autem, individualiter, ac in ipsissimis terminis præcisus ponderabam; Primò, explicitam doctrinam dicti moderni Michaelor de fratr. p. 3. c. 9. num. 7.

Secundò, tanquam doctrinam antiquam, & considerabilem, etiam præcisam, & individualem ponderabam consuetudinem Neapolitanam insinuatam disc. præced. ideoque intrat conclusio, de qua eodem disc. præced. quod ubi casus non reperitur in jure expressè decisus, tunc licet recurri potest, imò debet, ad leges, vel consuetudines adiacentium Regnorum, vel Provinciarum.

Tertiò, quod in eisdem terminis individualibus, ac præcisus per argumentum, seu præsuppositivè ita firmatur, vel supponitur per Rot. dec. 137. & 160. par. 6. recen. & in hujus causæ decisione coram Priolo dec. 60. post Michaelor, de qua disc. præcedem. quoniam inceptæ fuissent illæ disputationes, si non fuisset habitum pro absoluto hoc præsuppositum, quod in libito masculorum unius, vel alterius matrimonii sit numerare, vel non numerare eorum germanas forores, ut eis expediat, quod per necessè supponit, ut intret Statutum, ac aliàs esset redarguere ipsam Rotam de fatuitate.

Quartò id explicitè habetur apud Gratian. disc. cept. 490. num. 32. vers. quia indistinctè, & seqq. ubi num. 34. etiam instituitur hæres universalis ex-

traneus, si filio masculo relinquatur legitima.

Quintò generaliter ceteris relatis idem firmat Bellon. jun. de jur. accrescen. cap. 5. quest. 49. numer. 13. & 14. ubi quod femina non excluditur à forore, vel à fratre uterino, sed benè à fratre utriusque conjuncto, cui ipsius feminæ portio accrescit, idemque repetit cap. 6. quest. 15. num. 45. & 46. & num. 50.

Sextò, observabam quod benè huic parti affinitate eadem dec. Seraphin. 885. num. fin. quæ agit de septimo casu supra exemplificato, ibi enim hæres universalis erat altera femina habenda jure extranei, sed quia stante pingui dispositione facta per donationem inter vivos favore masculorum, si femina præterita admitteretur ad petendam legitimam, id in effectu tenderet in damnum masculorum, quorum donatio ita diminueretur, idcirco deciditur contra feminam spectato sine, seu effectu Statuti.

Atque ut benè advertit Brun. ad Statut. exclusivum inter tract. magn. modern. tom. 2. fol. 230. num. 109. explicando dictam theoreticam Bart. in l. 1. §. qui habebat ff. de bon. poss. contr. tab. quæ solet in hac materia hinc inde deduci, tunc Statutum non intrat, atque femina succedit, quando masculus est in totum insuccessibilis, puta quia exheredatus, vel qui aliàs non possit, vel nolit.

Et in summa in sensu omnium, tunc cessat Statutum, atque subintrat dispositio juris communis, quando resultaret dictum inconveniens, ut exclusio feminæ cederet ad commodum extranei, non autem masculi à Statuto prædilecti, & contemplati, adeo ut ejus finis vel effectus non adimpleretur, secus autem ubi id sequatur; Atque in hoc consilia æquivoque manifestum quod resultat ex frequenter damnato abusu intelligendi doctrinas ad litteram, quæ occidit, non autem in spiritu, vel ratione, quæ vivificat.

Hinc proinde advertebam rectè in hoc proposito intrare propositionem in omni serè materia frequenter insinuatam, & præsertim sub tit. de fidei. & sub altero de alien. & contr. ut non cortex, et figura seu formalitas verborum, sed substantia veritatis, seu verisimilis voluntatis statuentium attendi debeat, cum etiam in Statutis passim intrent eadem præsumptivæ, seu conjecturales considerationes, quæ in defumenda ambigua morientium, vel contrahentium voluntate intrant; Ideoque ad hunc effectum, nedum salubre, sed præcisè necessarium est toties decantatum monitum, ut judicantis, vel Consulentis partes esse debeant, quando allegantur Auctoritates, non insistere in sola littera, seu verbis, & quid dicant, vel non dicant in eo numero, vel loco, in quo allegantur, sed inspicere totam facti seriem, quæ ad hunc effectum, nedum commendabile, sed omnino necessarium est, ut tam in decisionibus, quam in consiliis benè distincta accedat, ejusque circumstantiæ combinandæ sunt ad effectum dignoscendi an casus sit idem, vel diversus; Ac etiam ponderare, an obiter aliquid deducatur, vel potius in eo sit controversiæ punctus, in quo consistat causæ decisio; ponderando etiam qualitatem doctrinarum, an agatur de Consulentibus minoris fidei, vel de aliis fidei majoris, ita principaliter reflectendo ad congruam applicationem, in qua, non autem in indigesta, & confusa confarinatione itotus est punctus.

In ultima verò dec. 27. Aprilis 1671. coram Priolo comite agnita inevitabili difficultate in casu intellecti, omnia præmissa effugiendo, siue illa involvendo

23 vando sub silentio, ac si deducta non essent, constituitur fundamentum in motivo insinuato *disco. procedenti*; quod scilicet Statutum excludens foeminas, easque faciens extraneas, procedat in casu intestatae successionis, non autem ubi defunctus cum testamento eas agnovit, in suas cum legato etiam in causam legitimam; Illud autem motivum pro meo sensu omnino improbable videtur, ex eisdem rationibus de quibus *ead. disco. proced.* & in aliis *hoc eod. tit.* cum ita ea, quae inducta sunt ad favorem, retorqueantur in odium, atque ordinata ad edificandum, impotent destructionem contra utriusque juris principia.

In proposito autem legitimam debitam matri à reliqua hereditate per Statutum exclusae per fratres, legitima solum sibi reservata, juxta dispositionem 24 Statuti Urbis 146. In una *Romana Doctis* pro Ursula Baratta, consultus pro veritate, quanta esse deberet legitima sibi debita in successione filii ab intestato defuncti, superstiti unico fratre, & sororibus per eum exclusis per aliud Statutum 146. an scilicet habenda esset ratio solius fratris, adeo ut foeminae habenda venient pro non extantibus, & consequenter legitima esset medietas trientis, vel potius foeminae in hoc faceret numerum in damnum matris, reservato videre inter ipsas, & earum fratrem ad cuius favorem faceret partem.

Respondi quod *Rota in Asulanana legitima coram Bualo impress.* post *Merlin. de leg. dec. 39.* tenet pro matre, ex regula quod legitima debeat esse tertia pars ejus, quod quis habiturus esset ab intestato, & cum hac decisione simpliciter pertranserunt *Fenzon. ad d. Stat. ac alii deducti per Merlin. de leg. lib. 1. tit. 4. §. 7. num. 24.* Quamvis autem ubi non haberentur decisiones, & auctoritates in contrarium, quas tunc videre non lieuit, durum esset in foro juxta communem usum in sola parte ratiocinativa oppositum sustinere; Advertentiam tamen quod hac opinio parum mihi probabilis videbatur ex pluribus in praecedentibus insinuata propositione, quod cum exclusio foeminarum propter masculos in iustorum favore in introducta sit, idcirco in eorum odium retorqueri non debet, ideoque in eorumdem arbitrio repositum est foeminas numerare, vel non numerare, prout eis magis expedit, & consequenter quod masculo volente foeminas numerare, vel quia sit earum renunciatarum, vel quia earumdem portiones sibi accrescere debeant, seu quod sororibus gratificari velit, non videtur prohibendus, quatenus ipse ita velit, & eligat; Cessabat autem in ea facti specie difficultas, eo quia ibi controversia erat cum herede, ad quem dicebam probabilis esse, ut ista facultas utpote in animo latens non transmittatur, ut in *Fanen. sub tit. de success.*

ROMANA
FIDEICOMMISSI
DE MARIANIS
PRO
CORNELIA ALICORNA,
CUM
PAPINIS, ET ALIIS

Causa variè decisus per Rotam, postea concordatum.

Legitima masculi, ex Statuto excludentis
Card. de Luca P. III. de Legit.

foeminas, an sit tertia totius, etiam pro proportionibus sororum; vel potius istarum portiones cadant sub fideicommissio per parentem ordinato.

SUMMARIUM.

- 1 **F**idei series.
- 2 **R**esolutiones causa super hoc puncto.
- 3 **D**e decisionibus in Romana de Lante an portiones foeminarum accrescant fideicommissio.
- 4 **D**e Statuto Urbis 141. & quando procedat necne.
- 5 **Q**uod dicta decisiones non placeant, & de ratione.
- 6 **D**e differentia inter Statutum 141. & 145.
- 7 **R**egula cessante causa &c. limitatur, si effectus est consummatus.
- 8 **A**tento Statuto 141. non intrat questio an foemina faciat numerum.
- 8 **U**bi agitur de casu Statuti 145. improprium est procedere cum Statuto 141.
- 10 **D**e conclusione ut filius gravari possit in eo quod obtinet ex iudicio parentis quomodo intelligatur.

DISC. V.

ORDINATO in eodem testamento per Marianum Marianum, & Claram Alicornam fideicommissio juxta seriem dilucide pro more enarratam apud *Dinoz. de dec. 707.* Postquam dicta decisio, ac etiam aliae plures in causa fideicommissi, ac detractorum, aliarumque incidentium prodierunt apud *Rotas inter suas decis. 305. 311. 324. 380. 385. 389. & 428.* Introducta causa in eadem *Rota coram Alberгато*, eaque restricta ad quantitatem legitimam, in cuius causam, Papini, & alii possessores bonorum ab Antonio gravato distractorum, alienationes, seu censuum impositiones sustinere conabantur ideoque bona non subiacere fideicommissio, cuius jure Cornelia veniebat; Ultra alios punctos, praecipuus fuit iste, an foeminarum exclusarum portiones in legitima, accrescerent masculo, vel potius impinguerent fideicommissum, atque sub eo venirent; Posita enim pertinentia ad masculum, resultabat validitas alienationum, de quibus erat questio, dum ita legitima importabat scutos ter mille circiter; E converso autem importabat solum mille atque in prima propositione sub die 5. *Maii 1655.* dictum fuit, quod legitima esset solum tertia tertia; In repositionibus autem sub diebus 12. *Januarii 1660.* & 28. *Januarii 1661.* contrarium dictum fuit, neque causa ulteriorem progressum habuit, quoniam concordia ei finem dedit; Prima verò decisio est impress. par. 12. rec. decis. 12.

Quatenus igitur ad hunc punctum pertinet; Ego; & ceteri Scribentes pro fideicommissario ad probandum, quod legitima liberæ dispositionis masculi, consisteret in sola portione ad limites juris communis ei debita ex persona propria, non autem in portionibus duarum sororum, quae ad favorem fideicommissi materni (de quo solum agebatur) cedere deberent; Deducebamus duas decisiones in *Romana de Lante coram Cocino impress. dec. 99. & 100. post Fenz. ad Statut.* quae circumferuntur tanquam in materia magistrates, & cum quibus proceditur in prima decisione impressa dicta decis. 10. par. 12. rec. num. 16. & seq. In eis enim, recedendo

à pra-

De LUCA
de
stamentis
et cat.
CUI